

Jeugdhulp op school VO

Nieuwsbrief 4 - 2023

Dit is de vierde nieuwsbrief vanuit het project Jeugdhulp op school om alle partners in de regio's Noord- en Midden-Kennemerland te informeren over de ontwikkelingen.

Wat is Jeugdhulp op school (JOS)?

Dit schooljaar is het project Jeugdhulp op school (JOS) gestart op 8 scholen in Noord- en Midden-Kennemerland. Naast de inzet van de J&G coach VO zijn extra uren voor de gedragswetenschapper JGGZ-VO beschikbaar. Op 5 scholen in Noord-Kennemerland is een preventief ambulante jeugdhulpverlener VO beschikbaar. Dit is een verdere stap in de samenwerking tussen gemeenten en onderwijs gericht op preventie en weerbaar maken van jongeren.

Monitoring

Onderzoeksbureau Oberon is momenteel bezig met de interviews in de tweede ronde van het monitoronderzoek. De interviews met de scholen zijn voor de zomervakantie afgerond. In oktober worden de gespreksverslagen gedeeld met respondenten voor akkoord. Hierna wordt de conceptrapportage besproken met de projectleiders. In november is de definitieve versie van het rapport beschikbaar. Het rapport richt zich op de concretisering van de (preventieve) inzet van JOS, de leerervaringen en het perspectief op doorontwikkeling en wat daarbij gemonitord kan worden.

Data bijeenkomsten in schooljaar 2023-2024

Noteer deze data alvast in de agenda!

Datum	Activiteit	Wie
30 oktober 2023 14.30 - 16.30 uur	Werkatelier (bijeenkomst leeromgeving)	Procesbegeleider i.s.m. projectscholen
13 november 2023 15:00 - 17:00 uur	Netwerkgroep bijeenkomst	Leden netwerkgroep

Leeromgeving –voorblick

Ontwikkelingen op de scholen

Vanuit JOS is er veel ontwikkeld op de scholen. Vanuit het onderwijs kan het volgende worden gedeeld, , waarbij recht gedaan is aan de 'kleur' van de school. De laatste leerbijeenkomst stond in het teken van de context van de leerling: Wat gebeurt er in de context om de leerling heen, in de klas, in de groep, en in de thuisomgeving? Welke invloed heeft de context?

Wat kunnen we met elkaar doen? Niet alleen voor de leerling, maar ook voor de groep, de school en de sociale veiligheid in de school? Hoe kunnen we bewegen tussen de verschillende niveaus van ondersteuning? Na de focus bij de start van de doorontwikkeling op individuele leerlingen is er ook steeds meer ruimte gekomen voor ondersteuningsvormen gericht op alle of een bepaalde groep leerlingen:

- 'Sterk op school': een serie bijeenkomsten voor leerlingen, gegeven door de orthopedagoog van school en de preventief ambulante jeugdhulpverlener vanuit JOS;
- Meidenvenijn: in gesprek met een groep meisjes die elkaar in een neerwaartse spiraal meetrekken;
- Inlooptje voor bovenbouw leerlingen in de hoop om meer internaliserende problematiek op het spoor te komen;
- Deelname van preventief ambulante jeugdhulpverlener aan specifieke mentorlessen;
- Ervaringsdeskundigen meer de school in halen.

In de context van de leerling zijn ook de docenten, mentoren en onderwijsondersteunend personeel belangrijke spelers. Als er mentoren aanwezig zijn bij het interne zorgoverleg, dan is dit een goed moment voor JOS-medewerkers om door de inbreng van expertise de context te versterken. Ook zijn er consultatiemomenten voor

leerlingbegeleiders en mentoren op diverse scholen. Zo worden er vragen gesteld over ondersteuningsmogelijkheden voor een leerling. Ook zorgen worden bij JOS-medewerkers neergelegd, bijvoorbeeld over de thuissituatie van leerlingen, die al dan niet gepaard gaan met een hoog verzuim, of leerlingen met school gerelateerde stressklachten. Mentoren vragen tevens advies als het contact tussen school en ouders stroef loopt.

Schooljaar 2023-2024

Naast de blijvende focus op de aansluiting onderwijs-jeugdhulp op school en met partners zal JOS komend schooljaar extra aandacht besteden aan het versterken van de brede context van de leerling.

- Hoe kunnen school en JOS elkaar vinden in de preventie van problemen door in te steken op schoolbrede versterking van de context?
- Hoe kunnen JOS en school/basisondersteuning nog nauwer op elkaar aansluiten?
 - * nog vaker meedenken en meedoen bij mentorlessen;
 - * de eerste weken van het schooljaar benutten om groepsvorming te ondersteunen;
 - * participeren in preventieve projecten die school start (armoede, antistressweek);
 - * onderzoeken hoe JOS in navolging van dergelijke trajecten kan inspelen op signalen.
- Onderzoeken welke vragen mentoren hebben die de gedragswetenschappers JGGZ-VO kunnen oppakken in themabijeenkomsten.
- Betrekken van ouders: hoe zorgen we ervoor dat ook ouders JOS weten te vinden op school?

Uiteraard blijft de individuele leerling in beeld en onderzoeken we hoe vanuit een preventieve insteek JOS er voor elke leerling van betekenis kan zijn. Hoe kunnen we de overgang van primair naar het voortgezet onderwijs ondersteunen als dit spannend is of blijkt te zijn voor een leerling? En als afstroom of doublure dreigt, hoe preventief kan JOS een bijdrage leveren? Welke rol kan JOS hebben bij (dreigend) thuiszittende leerlingen?

Gezamenlijke leermomenten

Komend schooljaar zullen er werkateliers, als gezamenlijke leermomenten, op scholen plaatsvinden. We vragen scholen met hun JOS-medewerkers waar ze nieuwsgierig naar zijn en over in gesprek willen met de andere scholen. We organiseren het met de betreffende school, op deze school en nodigen de andere scholen (directie, schoolleiders en ondersteuningscoördinatoren) met hun JOS-medewerkers uit. We hopen dat de anderen net zo nieuwsgierig zijn naar het thema als de organiserende school en zich in grote getale aanmelden!

Praktijkschool Focus in Heerhugowaard heeft de eerste vraag gesteld: wij zijn benieuwd naar de successen op de andere scholen. Dit staat dan ook centraal in het eerste werkatelier in Heerhugowaard: *Succes!*

Save the date

Het eerste werkatelier is op maandag 30 oktober, van 14.30 - 16.30 uur bij Focus, Umbriellaan 1, Heerhugowaard. Schrijf je in via het [aanmeldformulier](#).

Communicatie

Er zijn 2 communicatie uitingen ontwikkeld; een video en een interview.

In de video wordt het project JOS belicht vanuit verschillende perspectieven: vanuit de leerling, JOS-medewerkers, projectleider en bestuurlijk trekker in regio Alkmaar. De video heeft als doel om kennis over JOS in de regio te delen en te borgen. De video wordt in een bestuurlijk overleg in september gedeeld. Daarna ook in de netwerkgroep bijeenkomst en tijdens andere bijeenkomsten.

Drie gedragswetenschappers zijn geïnterviewd over hun bijdrage aan JOS. Lees hieronder het interview of klik [hier](#) om het interview te downloaden.

“JOS is een mooie aanpak waarmee we snel iets kunnen betekenen”

De samenwerkingsverbanden Noord- en Midden-Kennemerland zijn samen met Stichting Groeimee en gemeenten vorig jaar een project gestart: JOS ofwel Jeugdhulp op school. Inmiddels werken drie gedragswetenschappers op acht scholen vanuit een preventieve insteek. Wat hebben zij in het afgelopen jaar gedaan? Wat zijn hun plannen voor het komende jaar?

Drie gedragswetenschappers JGGZ-VO

Amber van Veen, Henriëtte Kunis en Fania Konijn zijn gedragswetenschappers JGGZ VO bij Stichting Groeimee. Vanuit JOS is Amber betrokken bij het CSG Jan Arentsz en PCC Oosterhout in Alkmaar, Henriëtte bij praktijkschool Focus in Heerhugowaard, vso De Spinaker Alkmaar en het Stedelijk Dalton College Alkmaar en Fania bij het Jac. P. Thijsse College, het Bonhoeffercollege en Vonk vmbo in Castricum.

Van links naar rechts: Amber van Veen, Fania Konijn en Henriëtte Kunis

Amber vertelt dat er drie gedragswetenschappers zijn binnen JOS. “We werken nauw samen met Jeugd- & Gezinscoaches VO en preventief ambulante jeugdhulpverleners VO. De scholen zijn er blij mee. Als jongeren vastlopen voor wat betreft leerprestaties of gedrag, is het fijn dat wij mee kunnen kijken.”

Heldere situatie

“JOS is een mooie aanpak waarmee we, los van ingewikkelde procedures, snel iets kunnen betekenen”, vult Henriëtte aan. “Vanuit onze positie kunnen we maatwerk leveren. We zitten niet vast aan tijdrovende protocollen en doen alleen wat nodig is in handelingsgerichte diagnostiek, begeleiding of behandeling. Dat kan zijn voor een leerling die vastloopt, voor een groep leerlingen of voor een docent die advies wil. Wij denken kortdurend en handelingsgericht mee. Liefst wil je dat na een paar keer de situatie helder is, zodat school weer verder kan met de leerling of dat de J&G coach weet wat de richting is.”

In elkaar vloeiende perspectieven

Fania wijst op een ander aspect: “Wat ik zelf waardevol vind, is dat we meekijken met de leerling, de school én de ouders. Ze kijken allemaal vanuit hun eigen perspectief. Met onze inzet streven we ernaar de perspectieven meer in elkaar te laten vloeien. Dat versterkt de driehoek. Zo kreeg ik te maken met een meisje dat gepest werd

in de klas. School had al veel interventies gedaan, maar kwam niet verder. Ze vroegen zich af of dit meisje naar de jeugdhulpverlening moest, maar kregen van de ouders er geen mandaat voor, de oorzaak lag dan ook niet alleen bij hun dochter. De ouders vonden het wel goed dat ik het meisje binnen school sprak. Samen met haar heb ik gekeken: Wat gebeurt er in de klas en hoe ga je ermee om? Dat heeft geholpen. Soms zijn lichte interventies genoeg.”

Brug naar hulpverlening

“Wij zijn er soms ook om een brug te slaan naar de hulpverlening”, vertelt Amber. “We worden erbij gevraagd als niet duidelijk is waar het gedrag vandaan komt. Wij kunnen wat meer de diepte én de breedte ingaan. Ik moet denken aan een meisje dat zich verstorend gedroeg, ze werd vaak uit de klas gestuurd, had een grote mond. Een leerlingbegeleider zei: Ze moet naar het vso, dit kan niet binnen onze school. Ik ben met het meisje in gesprek gegaan. Er bleek veel in het systeem aan de hand te zijn, de ouders waren gescheiden, in de communicatie ging van alles mis. Uiteindelijk zijn de ouders en het meisje doorverwezen naar de hulpverlening en dat wierp zijn vruchten af. Het meisje kon gewoon op haar school blijven. Ik ben blij dat we breed zijn gaan kijken.”

Van buiten naar binnen

Het feit dat de gedragsdeskundigen van buiten naar binnen kijken, kan ook helpend zijn. Henriëtte: “Ik had te maken een bovenbouw leerling die veel verzuimt. Het was een meisje met extreme denkbeelden. Ik vond dat een uitdaging, maar dacht: eerst maar kijken wat haar beweegt. Ik ben het gesprek op een positieve manier ingegaan. Het was voor het meisje het eerste gesprek waarin niet werd gezegd wat zij allemaal niet moet doen. Mede door handelingsgerichte diagnostiek heb ik haar meer inzicht in haarzelf kunnen geven en in wat haar gedrag voor anderen betekent. Binnen de school wordt nu anders naar haar gekeken. Zij heeft nu een mentor die haar heel goed begrijpt.”

Ontwikkelpunten

JOS inclusief JGGZ VO is als nieuwe preventieve functie nog volop in ontwikkeling. Voor na de zomer hebben de gedragswetenschappers dan ook nog een aantal ontwikkelpunten op de agenda. Zo zouden ze de scholen verder willen versterken. Amber: “We worden nu ingevlogen als school ergens tegenaan loopt en niet verder kan. Als we scholen kunnen versterken door mee te kijken vanuit onze expertise en aan te sluiten op eerste signalen en vragen die er leven, komen we een stap verder. Wij kunnen samen met de school kijken naar factoren rondom de leerling, de klas en de school. Verder zou ik willen dat JOS meer naar voren wordt gehaald, naar de basisscholen toe. We zien dat een deel van de leerlingen die ondersteuning vragen in het VO daar in het PO al signalen over afgaven. Het zou mooi zijn als de schoolteams versterkt kunnen worden om hier in pedagogische en didactische zin mee om te gaan.”

Normaliseren

Wat verder hoog in het vaandel staat bij de drie gedragswetenschappers is normaliseren in plaats van problematiseren. “Iedereen is een beetje anders”, aldus Fania. “Daar kunnen we een groot probleem van maken, maar dat werkt averechts. JOS kan daarin iets betekenen. Dingen hoeven niet altijd opgelost of een naam te krijgen, acceptatie is heel belangrijk. Dat wil je ook brengen naar de scholen, accepteer hoe een kind is binnen de grenzen die je hebt gesteld.”

Het oprechte gesprek met de leerling is daarbij heel belangrijk. Henriëtte: “Ik kan me voorstellen dat we docenten gaan coachen bij het opstarten van zo’n gesprek. Verder is psycho-educatie voor docenten belangrijk. En vanaf komend jaar gaan we ook meedenken met de mentorlessen, bijvoorbeeld op een thema als welbevinden.”

Vraaggericht

Fania stipt ook de samenwerking met de tweedelijns jeugd-ggz aan: “Vanuit interprofessionele samenwerking moeten we nadenken over wat we met elkaar kunnen betekenen voor de jongere, dus ook met de tweedelijns jeugd-ggz. We zien graag dat er meer verbinding met de tweede lijn komt. Hoe kan hun expertise bijdragen aan de ontwikkeling van een leerling in de schoolomgeving. Gesprekken hierover zijn al ingepland, dus dat gaat gebeuren.”

Tot slot geven de gedragswetenschappers aan dat scholen vooral met hun vragen naar hen toe moeten komen. Amber: “Als school vragen heeft over depressie en angst bijvoorbeeld, kom dan maar door. We hebben wel ideeën over wat we samen met de school kunnen doen, maar werken daarin het liefst vraaggericht.” Fania valt

aan: “Soms weten scholen niet welke vraag ze *kunnen* stellen. Het is mooi als we dat samen met de school verkennen en onze kennis en die van school kunnen verbinden.”

“We willen niet overnemen, maar scholen versterken”, besluit Henriëtte. “Daar moeten we ons goed op blijven richten. Samen met scholen brainstormen: waar hebben jullie behoefte aan, wat kan het JOS-team betekenen voor jullie. En dan zou ik zeggen: maak gebruik van ons.”

Over JOS

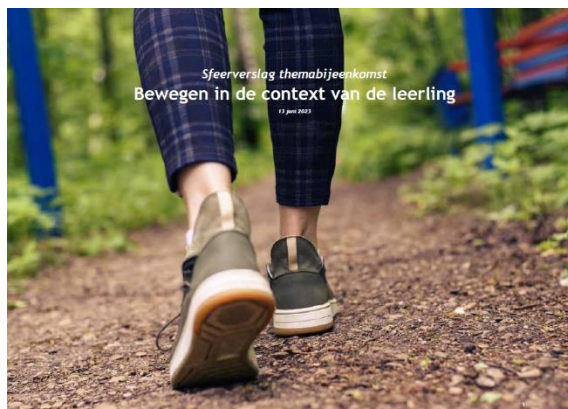
Gemeenten, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en schoolbesturen werken in de regio Alkmaar aan een doorontwikkeling van de verbinding onderwijs-jeugdhulp. Ze werken gezamenlijk aan een sterke basis op de scholen door onderwijs en jeugdhulp beter op elkaar aan te laten sluiten. Met aandacht voor wat steunend is voor alle leerlingen, groepjes leerlingen of voor een individuele leerling.

Op acht scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in Midden- en Noord-Kennemerland is het project Jeugdhulp op school (JOS) gestart om meer inzicht te krijgen in wat nodig is om passende ondersteuning en jeugdhulp te realiseren voor de leerlingen die dat nodig hebben. Op elke school is een jeugd- en schoolteam gevormd. Dit team verzorgt preventieve jeugdhulp in school en bestaat uit een ondersteuningscoördinator, een Jeugd- en Gezinscoach VO (J&G coach), een gedragswetenschapper JGGZ-VO en een preventief ambulante jeugdhulpverlener.

Terugblik themabijeenkomst Interprofessioneel samenwerken – Jeugdhulp op school – proeftuin schoolaanwezigheid op 13 juni

We kijken terug op een inspirerende bijeenkomst en onderzoeken de komende periode hoe we kunnen bewegen tussen de verschillende niveaus van ondersteuning, hoe we kunnen inzetten op de beweging van curatief naar preventief en hoe we meer kennis en expertise kunnen delen tussen professionals.

Klik [hier](#) voor het sfeerverslag van de themabijeenkomst Interprofessioneel samenwerken – Jeugdhulp op school – proeftuin schoolaanwezigheid op 13 juni. In het verslag worden de inzichten gedeeld die opgetekend zijn tijdens de presentatie van Bert Wienen en de dialogosessies.

Informatie

Klik [hier](#) voor meer informatie en documenten over JOS.